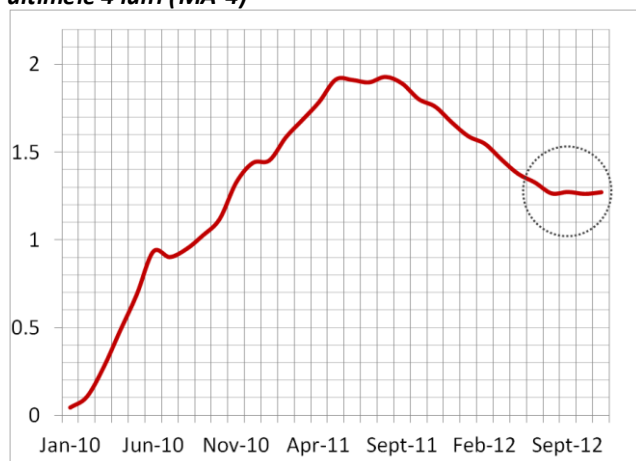

INDICELE COMPOZIT ANTICIPATOR

Conform Indicelui Compozit Anticipator (ICA) calculat pentru luna septembrie¹, economia moldovenească continuă să se stabilizeze după o decelerare pronunțată lansată încă la finele anului precedent. În același timp, persistă o serie de riscuri asociate cu repercusiunile crizei datorilor suverane din zona euro și a înrăutățirii așteptărilor economice din regiune, precum și efectele secetei din acest an.

Indicele Compozit Anticipator, medie mobilă pentru ultimele 4 luni (MA-4)

Sursa: Calculele EG în baza datelor BNM, BNS și Logos-Press;

Stabilizarea dinamicii ICA se datorează evoluției destul de neuniforme a economiei moldovenești în contextul situației dificile din regiune. Astfel, câțiva indicatori ce au înregistrat tendințe pozitive au contrabalansat declinul altora incluși în componența ICA. Principalele *tendențe pozitive* se referă la:

Creșterea exporturilor cu 2,4% f-a-p, după un declin de 15,8% din luna august. Aceasta a fost determinată de tendințele economice relativ favorabile din țările CSI care au permis o creștere a exporturilor moldovenești pe aceste piețe cu 2,7% f-a-p. Totodată, exporturile către UE rămân în declin (-8,7% f-a-p) pe fondul înrăutățirii situației economice și, respectiv, a răcirii cererii din aceste țări.

Diminuarea marjei bancare (diferența dintre dobânda medie la credite și depozite) de la 5,7% în august la 4,6% în septembrie. Însă aceasta nu denotă și îmbunătățirea așteptărilor macroeconomice din partea băncilor comerciale și nici diminuarea primelor de risc. Cauza principală ține de majorarea dobânzilor la depozite – măsură la care băncile sunt nevoite să recurgă pentru a

atrage economiile populației pe fondul micșorării depozitelor noi atrase în monedă națională cu 43,5% și în valută străină cu 13,6%, în aceeași perioadă.

Îmbunătățirea calității portofoliilor bancare: ponderea creditelor neperformante în total credite bancare a diminuat de la 15,3% în august la 14,5% în septembrie. Deși, cel puțin teoretic, aceasta ar fi trebuit să îmbunătățească indicatorii de profitabilitate din sistemul bancar, nivelul de rentabilitate al activelor și al capitalului din contra s-a înrăutățit. Acest fenomen paradoxal este explicat de faptul că îmbunătățirea calității portofoliilor bancare are loc pe fondul unor politici mult mai restrictive privind activitatea de creditare aplicate de băncile comerciale.

Principalele *tendențe negative* care s-au conturat pe parcursul lunii septembrie sunt:

Diminuarea creditelor noi acordate de băncile comerciale cu 19,2%, f-a-p, marcând continuarea tendinței de răcire a activității de creditare din ultimele luni. Cauza este una firească în contextul actualei incertitudini: băncile și firmele amână activitățile investiționale pentru a-și optimiza riscurile. Prin urmare, se reduce atât cererea, cât și oferta de resurse creditare ale băncilor. Cea mai pronunțată scădere se atestă la creditele acordate în valută străină (-24,5% f-a-p), 97,7% din care sunt acordate persoanelor juridice. Dintre acestea, cele mai afectate sunt, de regulă, întreprinderile mici și mijlocii, deoarece în condiții de risc sporit băncile acordă preferință companiilor cu istorii creditare impecabile, cu suficiente active eligibile pentru gaj și cifre de afaceri relativ previzibile.

Reducerea influxurilor de remitențe cu 6,5% f-a-p, după o creștere de 3,2% în august. Principala cauză ține de înrăutățirea situației economice din UE și repercusiunile acestora asupra pieței muncii: transferurile exprimate în EUR au diminuat cu 18,3% f-a-p, pe când restul au crescut cu 2,8%.

Pentru lunile următoare, economia moldovenească va rămâne la fel de volatilă și, respectiv, va persista un nivel înalt de incertitudine care va servi drept o constrângere de bază în procesul decizional atât la nivelul firmelor și gospodăriilor casnice, cât și a autorităților publice. Totodată, dinamica ICA pe parcursul ultimelor trei luni denotă stabilizarea economiei moldovenești, ceea ce ar putea servi drept premisă importantă pentru dinamizarea creșterii economice în viitorul apropiat. Totuși aceasta va depinde preponderent de situația din regiune, precum și de calitatea politicilor pe intern.

¹ „Relevanța Indicelui Compozit Anticipator (ICA) elaborat de Expert-Grup pentru definirea fluctuațiilor economiei moldovenești”, Expert-Grup, 2012, <http://expert-grup.org/?go=biblioteca&c=28>

ANEXĂ STATISTICĂ

TABELUL 1. MOLDOVA: PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICI LUNARI

	Feb-12	Mar-12	Apr -12	Mai-12	Iun-12	Iul-12	Aug-12	Sep-12	Oct-12
Rata de creștere a producției industriale, f-a-p, %	-1,5	-4,0	-2,4	10,6	0,2	1,0	-5,4	n.a.	n.a.
Rata de creștere a vânzărilor cu amănuntul, f-a-p, %	3,6	1,5	-3,5	0,5	0,2	1,6	1,2	n.a.	n.a.
Rata de creștere a serviciilor prestate populației, f-a-p, %	-3,3	4,6	9,5	8,6	2,0	2,6	3,2	n.a.	n.a.
Rata de creștere a exportului de mărfuri, f-a-p, %	-1,9	11,9	3,3	1,7	3,7	-9,9	-15,8	2,4	n.a.
Rata de creștere a importului de mărfuri, f-a-p, %	9,3	4,1	1,3	-2,2	-3,7	0,4	-3,3	-7,1	n.a.
Active oficiale de rezervă, milioane USD	2090,9	2073,6	2114,0	2043,0	2059,0	2094,3	2231,6	2326,8	2421,5
Rata de creștere a mărfurilor transportate (mii tone), f-a-p, %	-35,9	-27,3	0,3	24,0	23,9	23,1	-11,5	-15,9	n.a.
Rata de creștere a pasagerilor transportați, f-a-p, %	-4,6	0,0	-3,9	-2,6	-1,5	-2,3	3,5	n.a.	n.a.
Șomeri înregistrați, persoane, sf. perioadei	40355	40300	38477	34803	31722	29412	27243	25552	24609
Rata de creștere a salariului real, f-a-p, %	3,7	4,1	2,1	4,2	6,1	5,4	5,7	n.a.	n.a.
Rata de creștere a veniturilor bugetare, cumul. f-a-p, %	5,3	7,5	13,8	14,0	12,3	16,1	14,5	12,7	n.a.
Rata de creștere a prețurilor de consum, f-a-p, %	6,1	5,4	4,7	4,1	3,7	4,0	4,4	4,9	3,9
Rata de creștere a prețurilor producătorilor industriali, f-a-p, %	6,6	6,5	5,8	5,7	6,0	5,0	4,8	5,3	n.a.
Rata nominală de schimb valutar, sf. perioadei, MDL/USD	11,80	11,81	11,78	12,00	12,26	12,54	12,47	12,39	12,27
Rata de creștere a transferurilor din străinătate în favoarea persoanelor fizice, f-a-p %	7,5	-1,6	-4,2	10,6	-7,4	4,5	3,7	-5,8	n.a.
Rata nominală de schimb valutar, sf. perioadei, MDL/EUR	15,86	15,68	15,56	14,92	15,24	15,38	15,66	15,93	15,82
Rata de creștere a agregatului monetar M2, f-a-p, %	13,2	13,1	12,0	11,3	11,8	14,1	18,2	21,4	n.a.
Rata de refinanțare a BNM, sf. perioadei, %	6,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Rata dobânzii la depozite bancare, %	8,04	7,32	7,23	7,5	7,59	7,40	7,15	7,94	n.a.
Rata dobânzii la credite bancare, %	13,90	14,05	14,25	13,98	13,69	13,38	12,82	12,58	n.a.
Credite bancare nefavorabile, % din totalul creditelor	13,5	13,2	13,6	14,7	15,3	15,2	15,3	14,5	n.a.
Ponderea depozitelor bancare în valută străină, %	46,0	45,4	45,8	44,6	45,7	45,9	44,7	44,4	n.a.

Sursa: BNS, BNM și calcule și estimări ale EG.

TABELUL 2. MOLDOVA: PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICI TRIMESTRIALI

	T2-11	T3-11	T4-11	T1-12	T2-12	T3-12
Rata de creștere a PIB, f-a-p, % (cumulativ)	7,5	6,7	6,4	1,0	0,8	n.a.
Indicii producției agricole, f-a-p, % (cumulativ)	3,9	3,7	4,6	0,6	-2,1	-21,6
Rata de creștere a volumului lucrărilor de construcții-montaj, f-a-p, % (cumulativ)	12,9	3,1	1,4	4,9	3,6	n.a.
Rata de creștere a investițiilor în capital fix, f-a-p, % (cumulativ)	131,8	111,3	109,3	95,4	-0,6	n.a.
Rata de creștere a ISD nete, f-a-p, %	100	-1,8	33,3	-51,3	-26,3	n.a.
Rata șomajului, %	6,2	5,3	6,2	7,2	4,5	n.a.
Rata ocupării, %	41,9	42,9	38,4	34,3	40,5	n.a.
Indicii prețurilor producătorilor în construcții, %	9,4	8,7	9,3	9,4	10,6	11,3
Indicii prețurilor de vânzare a producției agricole, %	21,1	20,3	1,9	-0,4	-2,3	11,3
Datoria de stat externă (mil. MDL)	13,623	13,772	13,385	13,550	13,623	14,479
Datoria de stat internă (mil. MDL)	5,3689	5,4035	5,8419	5,9293	5,926	5,841

Sursa: BNS, BNM și calcule și estimări ale EG.

EXPERT-GRUP este un centru analitic independent din Moldova, a cărui misiune este de a oferi mediul propice manifestării gândirii libere și netriviale, fapt ce va permite instituției să fie un lider în furnizarea unor analize economice obiective și să promoveze în mod eficient idei și soluții inovatoare pentru problemele economice cu care se confruntă Moldova în procesul transformării economice, dezvoltării societale și integrării europene.

Date de contact:

adresa: MD-2012, Moldova, Chișinău, str. Columna 133, oficiul 1

telefon: 373 -22 -930014

fax: 373 -22 -929994

email: info@expert-grup.orgweb: www.expert-grup.org